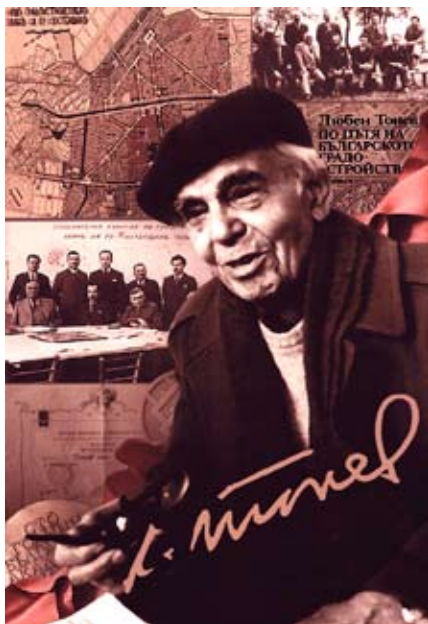

ИЗЛОЖБИ, ПОСВЕТЕНИ НА 100 Г. ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ЧЛ.-КОР. ЛЮБЕН ТОНЕВ

ст.н.с. д-р Пенчо Велев, E-mail: penchovelev@abv.bg

Афиш от изложба, посветена на чл.-кор. Любен Тонев, в Кюстендил

От 5 до 16 май 2008 г. във фойето на Централната сграда на Българската академия на науките беше представена изложба, посветена на 100 г. от рождението на чл.-кор Любен Тонев, организирана от сътрудниците на Центъра по архитектурознание при БАН. По-късно паната и експонатите, представени на нея, бяха изложени в сградите на Съюза на архитектите в България, на Университета за архитектура, строителство и геодезия – София, в гр. Кюстендил – родното място на учения, Димитровград – града, чийто градоустройствен план през 1947 г. е негово дело. Предстои представянето ѝ във Варна, чийто градоустройствен план също е бил изработен от него (в качеството на дипломна работа).

Мечтата, която Любен Тонев преследва през целия си живот, е да стане архитект и чрез силата на изкуството да променя света около себе си. Пътищата, които водят към нея, не винаги са равни, но той ги извървява докрай и постига това свое желание.

Бъдещият архитект е роден на 30 март 1908 г. в гр. Кюстендил в семейство, в което всеки от родителите му носи дълбоко в душата си определена артистична дарба. Първият му учител по рисуване е Владимир

Димитров – Майстора. След завършване на средното си образование и след спечелване на конкурс, обявен от Министерството на просветата през 1926 г., Л. Тонев заминава за Париж, за да продължи образованието си в Специалното училище по архитектура. Там той има възможност да черпи знания по архитектура от именити архитекти и завършва училището с отлична оценка за дипломния си проект за болнично селище край Париж. Интересът към градоустройството го води към продължаване на професионалното му образование в Института по урбанизъм към Сорбоната, където младият архитект има възможност да се учи от опита на известни архитекти-урбанисти. През 1930 г. под ръководството на проф. Марсел Поет Любен Тонев защитава отново с отличие тезата за градоустройството на гр. Варна и се дипломира като архитект-урбанист.

През 1934 г. арх. Любен Тонев започва работа в служба „Градоустройство“ към Столична община — София, като работи едновременно и върху монографията „Градоустройствено изследване на гр. София“. Изготвеният от немския урбанист А. Мусман “Общ градоустройствен план на гр. София” обаче поражда редица възражения от негова страна и впоследствие довежда до неговото напускане. През 1939 г. градоустройственият план на гр. Кюстендил, един от авторите на който е арх. Любен Тонев, е завършен и приет, а по-късно негово дело са градоустройствените планове на градовете Плевен, Пещера, Тетевен, на редица балнеолечебни селища като Хисаря и Павел баня.

Изложба, посветена на чл.-кор Любен Тонев, в Централната сграда на БАН

През 1945 г. арх. Любен Тонев е назначен за директор на Архитектурно-градоустройствената дирекция при Столичния градски съвет. Комисията, създадена за премахване на разрушенията от войната, препоръчва изготвянето на нов Общ градоустройствен план на София. Обявен е конкурс, който е спечелен от колектив, оглавяван от арх. Любен Тонев. Следват разработките на общите градоустройствени планове на градовете Бургас и Ловеч (1947-1948 г.) и подготовката за проектиране на градоустройствения план на Димитровград.

Като представител на България през 1948 г. арх. Любен Тонев участва в Учредителния конгрес на Международния съюз на архитектите в Лозана, Швейцария. Негова е и идеята за създаване на самостоятелен творчески архитектурен съюз у нас, което става реалност през 1965 г. Непосредствено след учредяване на Съюза на архитектите в България арх. Л. Тонев става председател на Секцията по градоустройство, районно планиране и озеленяване към него.

През 1959 г. колектив с ръководител арх. Любен Тонев печели втора премия на Международния градоустройствен конкурс за Центъра на Берлин. Следва участие в Международния конкурс за градоустройствено решение на гр. Тунис през 1960 г., където колектив под негово ръководство получава втора премия (първа премия не е дадена), в резултат на което му възлагат редица архитектурни и градоустройствени разработки и е назначен за съветник към Туниската община.

Градоустройствени проекти на чл.-кор Любен Тонев

*Международно признание на чл.-кор
Любен Тонев*

Арх. Любен Тонев се занимава активно и с научно-преподавателска дейност. Създател е през 1945 г. и дълги години е завеждащ Катедрата по градоустройство към Държавната политехника, където развива активна преподавателска дейност.

Всестранната му професионална дейност получава признанието на научната общност и през 1947 г. проф. Любен Тонев е избран за член-кореспондент на Българската академия на науките. През 1949 г. той е и първият директор на основания от него Институт по градоустройство и архитектура към БАН.

Надарен с напредничава мисъл и широки познания, изпълнен с енергичност и организаторски дух, проф. Любен Тонев не спира своята научноизследователска дейност. Плод на организаторския му и професионален талант са постиженията в областта на архитектурата и градоустройството на ръководената научна общност, която той успешно направлява и защитава.

Широка и разностранна е публикационната дейност на чл.-кор. Любен Тонев. Написал е над 500 научни книги и статии по архитектура и градоустройство. Между най-важните му трудове са: „Градът през вековете” (1947), „Площадът” (1949), „Градоустройство” (1951), „Кули и камбанарии в България до Освобождението” (1952), „Планиране на българското село” — с колектив (1956), „Архитектурата в България. 1944-1960” (1962), „Композиция на съвременния град” (1973), „Селищата в България до 2000 година” — с колектив (1976), „Екология на селищата и селищните системи” — с колектив (1982), „Градоустройството в Народна република България” (1984), „По пътя на българското градоустройство. Избр. трудове” (1987) и мн. др. Дълги години е главен редактор е на сп. „Архитектура”.

Контактът с върховите постижения на градоустройството е осъзната необходимост за чл.-кор. Любен Тонев. Това разбиране осмисля неговата международна дейност. Той работи като консултант по градоустройствени проблеми в Китай, участва в журито на конкурс за Халите в Париж, по линия на ООН изнася лекции в Монако, Женева и Истанбул. През 1975 г. е избран за почетен член на Американския институт на архитектите, през 1977 г. — за член-кореспондент на Френската академия на архитектурата; избран е като професор на Международната академия при Международния съюз на архитектите, удостоен е с множество медали и грамоти от различни архитектурни форуми.

Чл.-кор Любен Тонев е сред най-ярките и многолики фигури на съвременната българска архитектура. Той е доайен на българското градоустройство и се ползва с признанието и уважението на поколения български архитекти.